

Előfizetési ár:

Egész évre 6 frt.
Félévre 3 „
Negyedévre 1 frt. 50 kr.
Községeknek és néptanítóknak egész évre 4 frt.

Bérmetlen levelek csak ismert kezekből fogadtatnak el.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

A nyilt-térben minden garmond sor díjja 20 kr.

ZEMPLEN.

Hetilap, főtekintettel e megye szellemi és anyagi érdekeire.

Hirdetési díj:

Minden egyes szó után
100 szóig 2 kr.
Azonfelül 50 „ 1 1/2 „
„ 50 „ 1 „

Kiemelt, díszbetűk s körzettel ellátott hirdetésekért tértérték szerint, minden centimeter után 3 kr. számitatik.

Hirdetések a „Zemplén” nyomdájában vétetnek föl, s vidékről is oda intézendők.

S.-a.-Ujhely, július 14.

Még a közelmúltban azt reméltük, hogy a háborus viszonyok kezdetével, a hadviseléshez szükséges élelmi cikkek — a kivitelhez aránylagosan — emelkedő irányba terelik a csendes üzleti viszonyokat. A gabnakereskedők általában véve azon reménnyel kecsegtették magukat, hogy az orosz hadüzenettel egyidejűleg a gabna, egyszerűs mind az örlemény ára is tetemesen avul; js ezért a hadüzenetet megelőző napokban az adás-vevésben némi tartózkodás és szokatlan üzleti csendesség volt észrevehető. A remény azonban, — melyet már mindenki megvalósultnak hitt — dacára az orosz-oláh hadüzeneteknek — füstbe ment. Most már az eladók kínálták árúikat, de a vevők részéről tanusított tartózkodás csak nyomottabb hangulatot kölcsönzött az üzletnek; ebből azután természetesen nem következett egyéb: mint az általános pangás, mely a vérmes reményeket egészen lecsillapítja; egyszersmind pedig intő példát szolgáltatott azon speculánsoknak, kik előérzetüknek vakon engedelmessé, az emberi csalódások egyik magasabb fokát érték el. Mindamellét volt néha-néha — különösen az utóbbi időkben — egy pár napi élénkség a liszt-és gabna üzletben, de ez csak olyan volt, mint vizen a buborék; azt nem vehettük korántsem azon politikai mozzanatok biztos irányadójaul, melyek oly rohamosan fejlődve, csakhamar az események szinpadává váltak; hanem igenis időjárásunk szeszélyességének számíthatuk ezt be, mely gyakran oly ijesztő alakban közöledett felénk.

Tehát, mint a fentebb mondottakból kitünik, aki az idén a háborus viszonyokhoz kötötte spe-

culatióját, és reménysége fonalát, az nagyon tévedett, mert a télen, midőn még az események nem fejlődtek olyan gyorsan: sokkal magasabb volt aránylag az adás-vevési ár, mint most, midőn már a tények bizonyítják az akkor még di lomatiai uton elfojtani szándékolt háborut.

Hogy milyen árt remélhetünk idei termésünkért? azt még egész határozottsággal nem tudhatjuk, mert olyan események küszöbén állunk, hogy valóban még a tapogatózást is nehéz színvonalra emelni. Hogy leendő idei termésünket a jók közé sorolhatjuk, az bevégezett tény, mert mutatják ezt az ország minden részéből hivatalosan közzétett adatok; mutatják a gabnaneműk kitünő állapota, melyek látására bizvást emelünk kalapot: de hogy mily árért tudjuk majd értékesíteni: azt még a jelen pillanatban nem tudjuk.

Vannak ugyan jelek, melyek egyrészt jó árt gyanítanak velünk, de — sajnos — sokkal kézzelfoghatóbb okaink vannak, melyek egészen háttérbe szorítják az előbbi.

Leendő gabnaárainkra kedvező jelként szolgál azon körülmény, miszerint Franciaország némely részében a nagy esőzések miatt megrongált vetésekből nem várnak jó termést: de rögtön levetőleg hat reánk azon tudat, hogy egy Német-Francia háboru kitérése közel kilátásba van helyezve.

Nézzük csak azon feszült viszonyt, mely e két nagy állam között jelenleg uralkodik. azonnal átlátunk a szítán. Ha pedig ez megtörténik, vagyis ha e két állam a hadviseléshez folyamodik: Franciaországban nem lehet gabnánkat bevinni.

Miért? azért mert Németország nem fogja megengedni azt, hogy arra élelmi szereket lehes-

sen szállítani, pláne még a maga vasutain. Ez egy ok, mely lehetlenné teszi Magyarországon a magas gabnaárakat. A második ok pedig az lenne, ha Ausztria-Magyarország belépne a keleti sorompóba, mely már több mint valószínű, hogy ugy lesz. Ez esetben azonnal betiltatnék a gabnakivitel bármely állam számára.

Ily körülmények között idei üzletünk csakis a belfogyasztásra fog szorítkozni, mely — tekintetbe véve a kilátásba helyezett jó termést — valami csekély árlendületet leend képes előmozdítani.

Tehát nem szabad vérmes reményekben ringatózni.

Sz. V.

S.-a.-ujhelyi ált. gazdasági kiállítás géposztályainak ösmertetése.

(Vége.)

— Irta: Löherer Andor. —

A Beutal féle szecsakavógót már Clayton et Schuttelworthnál említettem.

Egy kis kézi darálót láttunk csoportjában melynek hegyes foga egymásba vágó hengerei, ha nem kopnának gyorsan, megfelelné a czénak.

Vége, — mert a lapok már ugy is közhírré tették — saját javításu ütött-kopott használt gépeim kitüntetését, köteletségemnek tartom azokat röviden megösmertetni:

Elvem: hogy a gazdaságban különösen a gépek a mennyire lehet kihasználtsanak, és hogy azok működése ne egy két naphoz legyen kötve, és mi fő: a holt leltárt számaik sokaságával, a gazdát pedig nagy kiadásokkal ne terheljék; ezek folytán a tavalyi évben, a nagyobb mértékben tel-lépő üszög miatt egy Backer rostára volt szükségem — de Vidats rostám már több év óta meg-

miatt azóta, mióta a nehéz mozdonyok által lehetőségessé vált — ámbár nem csekély fáradság és költséggel — méterenként 25 mm., sőt 35 mm.-nyi emelkedéseket is meggyőzni.

A mellőzött légpályák fogatkozásai oly könnyen beláthatók, miként elégnék tartjuk közülök csak a legnyomatékosabbakat megemlíteni.

A csőnek elkészítése nemcsak nagy nehézségekkel járt, hanem egyszersmind oly munka volt, mely a légpályák építésének költségeit lényegesen szaporította, mert a pálya fölszíne alatt a sinek közé fektetett csőnek egész hosszában hasítékkal kellett ellátva lennie, hogy abban a tusaknak a járművel összekötött rudja járhasson, hasíték-hozsanta pedig csappantyuk valának szükségesegek, hogy a hasítékot a tusakrud előtt és után légmentesen lezárják. — A költségek szerfölötti növeztése nélkül nem lehetett a csőnek bizonyos mértékét meghaladó bőséget adni. Az ekként korlátolt csőátmérővel pedig alig lehetett valami jelentékeny terhet elszállítani, Igy péld. a St. Germain-pályán, hol a legnagyobb emelkedés 35 mm.-t és a csőnek belső átmérője 0.63 m.-t tett, 62 fonna volt az elszállítható legnagyobb vonatteher. A helytálló gép által kifejtett erő légvesztéség miatt nagyobbrészt kárba ment s ezenkívül legellenesebb viszonyok között működött azért, mert egyremásra csak 6 perczig volt tevékenységben, aztán ismét hosszasan szünetelt, Igy történt, hogy a vonatszallítási költségek, nem tekintve az első fölszerelés költségeit, közel négyszer annyira emelkedtek, mintha az üzlet — a szintén 35. mm. emelkedéssel bíró Giovi pálya módjára — mozdonyokkal eszközöltetett volna.

A midőn ezen pálya-rendszerrel fölhagytak, az összeszorított légnek mozdító ereje más módon vétetett alkalmazásba, mely átmenetet képez a mellőzött rendszertől, a legközelebbi időben több oldalról javaslatba hozott új légpálya-rendszerhez.

TÁRCZA.

Dalok.

I.

Esik eső a meghervadt mezőre...
Beteg virág meg nem gyógyul már tőle.
Ne sirj, ne sirj, töröld meg szép szemedet,
Az a köny már ugy sem használ,
Meg nem indit engemet.

Ott bolyongtam a szerelem tengerén...
Csalogattál, te utánad mentem én.
Ne sirj, ne sirj, kaczagj inkább fölöttem,
Amért hajóm ily ingatag,
Gyöngé nádhoz kötöttem.

Ne sirj, kérlek, ne pazarold könyvedet,
Ki tudja még egykor hasznát veheted!...
Megunt játék nekünk már a szerelem,
Elmulatni véle többé
Nem fogunk mi sohasem!

II.

Kihasadt a hajual pirosan,
Megyek hazafelé borosan...
Egész tenger-hosszu éjen át,
Ivogattam a réz angyalát!

Ivogattam, mert hát volt okom,
Esett nekem sok minden zokon...
Összetűztem szeretőmmel — és
Ime itt van a következőzés...

Furcsa jószág még is az a bor,
Isszuk: hogyha kedvünk bus, komor...
És isszuk, ha szilaj öröm ér...
S tudja isten még mi mindenér!...

EMIR.

A légpályák.

Ama nehézségek, melyekkel a vonatok tova-mozdítása lejtős síkokon találkozott, vezettek tudvalóleg a helytálló gépek alkalmazására, hol forgásba helyezett nagy kötéldobokra tekerődzik azon kötéll, melyhez a lejtőn felhuzandó vonat van kapcsolva s így mozgásba hozatnak a szállítandó vonatok.

Ebből kifejlődve később a helyett, hogy a helytálló géppel kifejtett erő az elszállítandó vonatra kötéll vitetnék át, azon eszme merült fel, hogy a gép által kifejtett erővel higitassék vagy süritessék meg azon levegő, melyet egy a palya hosszában lerakott cső zár magába.

Igy keletkeztek a légpályák.
A csőben alkalmazott tusakot a szerint a mint a lég higitatik vagy süritetik, a külső légnek tulnyomása által okozott szívás, vagy a süritésnek megfelelő nyomás fogja mozgatni. Ha a tusak egy járművel köt etik össze, akkor ez a tusakkal együtt fog mozogni. Ezen járműhez aztán — a lehetőségig — más járművek kapcsolhatnak.

Építettek így Franciaországban Páris közelében St. Germain és Percy között, valamint Angolországban London és Croydon között és Irlandban is Kingstown és Dalrey között vaspályákat, melyeken a vonatok szállítása az előadott módon eszközöltetett.

Fölhagytak jobbára azonban az ily pálya szerkezetekkel a velük járó sokféle bajoskodás

volt, sajnáltam a Backerért 120 frtot kidobni és így a Vidats rostám alakitottam át szélhajtásra a Backer rendszer szerint, s az tökéletesen megfelelt a célnak és nem került csak az új szélhajtólapátok árába: 3 frtba, így megtakarítottam 117 forintot, 3 forintért egy új működési rostám is akadt.

Rapp és Speiser-féle egészen vasból készült vetőgépet négy év előtt hoztattam Göppingenből.

Mig új volt, nem volt nehéz — mert örültem vetőgépemnek, s nehézsége fel nem tűnt, azonban csakhamar észre vettem ebbeli tapasztalataim jogosultságát, tehát, hogy könnyítsek rajta, mi a vetőgépeknél az első rész; a két kerék, tengely, sok vas sat. mind eldobtam, és helyette mint a lókapáknál — egyetlen egy kereket állítottam a vetőgép alá és elébe, úgy hogy a kormányrud hátra nyulik és a gép hátulról kormányoztatik elég könnyen a fordulásoknál is, és az egész géppel ezen a módon csak egyetlen egy ember jár az egész vetési idő alatt és bátran elmondhatom, hogy vetéseim nem hibásabbak azoknál, hol a vetőgéppel három ember jár rendszerint. Azon egy kerék által tetemesen kevesebb lóerőt igényel, úgy hogy elég meredek homokokon is 3 egy szélbe fogott lóval, folytonosan bátran vetünk.

A magvezető csövek nálam sok keserű tapasztalat után a bádócsövek folytonos javítási drágasága mellett reduciáltattak vászoncsövekké, — mert kautsuk csöveket Géresben nem kapni — és mondhatom azóta van nyugalom és semmi költségem erre a cikkre.

A bemutatott szalmaemelő és kazalozó gép ismét bebizonyította, hogy nem kell nekünk néhány 800 frtos elevator, midőn azt a faragó béres és urasági kovács csekély anyagból kis idő alatt összeépítik és jelentékeny munkát kimélünk megcséplés alatt, és a mellett a munkaeredmény nagyon előnyösen különbözik s nyugodalmas. Egyébiránt ezen kazalozógép már a földmívelési érdekeinkben lett bemutatva és megbeszélve, így most annak szerkezetének ösmertetését mellőzöm.

Adja Isten, hogy teljes megelégedésünkre sikerült kiállításunk gyümölcse édes és sok legyen!

Közegészségügyi jelentés juniushóról.

Az időjárási viszonyok lebézseti észleletek szerint a lefolyt hóban következők valának:

A légsúlymérő legmagasabb volt S.-Patakon 30. d. 761. 5. m. m. Nagymihályban 8. d. 760.9 m. m. — Legalacsonyabb Sárospatakon 13. e. 740. Nagymihályban 9 e. 750.3 m. m.

A hőmérő legmagasabban állott Sárospatakon 13. d. +31. 4. Nagymihályban 11. d. +37.0. — Legalantabban Sárospatakon 17. e. +12.6. Nagymihályban 4 e. +10. 3°C.

A midőn Londonban a „Pneumatic dispatch Company“ 0.360 m. átmérőjű csövekben, melyek hasonlóképp mint a légszesz- és vízvezeték csövek az utcák járdái alá rakattak, majd összenyomott, majd hígított léggel kisebb levélkötegek elszállítását jó sikerrel eszközölte volna, 1865. évi október 10-én egy új 3.2 kilométer hosszú pályavonal nyitott meg, melyen az 1.35 átmérőjű csöben már nagyobb csomagokat lehet szállítani, A targonczák, melyekre a szállítandó tárgyak elhelyeztetek, a csőnek egész keresztmetszelyét tusaként kitöltik, és 1.10 m. vágányszélességgel rakott síneken haladnak.

A léghigítást vagy sűrítést egy 7. m. átmérővel bíró szelelő eszközi, és a vonatok ezen csőben 38.4 kilométer, azaz óránként 5 mérföldnyi sebességgel haladnak.

Ezen továbbmenő kísérlet sikerétől buzdítva, Londonban egy kísérleti pálya létesített, mely személy- és áruszállításra való használandó. Ezen pályán, melynek hossza 1.460. m., hajlatok 30 félmérővel és emelkedések 66 mm.-el (körülbelül $\frac{1}{15}$ rész) fordulnak elő. A cső, melynek 3.0 m. az átmérője, 0.35. m. vastagsága, téglabolt-falazatból van készítve, és a 73 m. átmérővel bíró szeillentűt egy 60 lóerejű gőzgép hozza mozgásba.

Miután a kocsik, mely egy, a csőnek keresztmetszelyét kitöltő koronggal van ellátva, a csőbe betolatott, mögötte az ajtó közötti térbe levegő szorítottatik. Egy 5 kocsi álló 100 tonna súlyúal bíró vonat $\frac{1}{45}$ légnyit tulyomással 32 kilométernyi gyorsasággal mozoghat a csőben fölfelé. Nem szükséges, hogy a korong széle szorosan záródjék a csőnek falához, mert ha közöttük 22 milliméternyi hézag maradna is, a fönlemlített eredmény el lenne érve.

Ha a vonatnak lefelé kell mennie, akkor a

Eső volt Nagymihályban 8-szor, égi háboru 2-szer.

Csapadék mennyisége volt Sárospatakon 49. m. m. Nagymihályban 59.95 m. m.

A szélirány Nagymihályban az északi, Patakon a déli volt tulyomó.

Rendkívül erős viharok és záporok voltak Sztropkón, Ladiskóczon és Sókuton.

A közegészségügyi állapot valamennyi járásban jobb volt a május havinál.

Járvány sehol sem uralkodott.

Kiválóan uralkodtak a váltóláz s a homonnai járásban hők-hurut.

Említésre méltó: Szerencsen egy halálos kimenetelű roncsoló toroklob eset s ugyanilyen egy Ujhelyben.

Rendellenes szülés volt Szerencsen egy, — Király-Helmezen egy, Petróczon egy és Ujhelyben egy, mind a négy szerencsés kimenetellel.

A bujakór rendőri beavatkozás tárgyát képezte Tokajban 1, Ujhelyben 3, Gálszécen 1, Nátalfván 1. Nagymihályban 2 és Zamutón 1 esetben.

Rendőri hullavizsgálat eszközöltetett Tokajban 2 részegség folytán vízbe fult, Nagymihályban vízbe fult 14 éves fiú, a krucsoi határban határban a Tapolyban talált hulla s Peticsén agyszélhűdés folytán elhalt eskóros egyén hulláján.

Rendőri boncolás volt Szerencsen egy göröcsök közt elhalt gyermek hulláján — negatív lelettel. s egy akasztva talált agyénél és Kohanóczon az uton meghalt szekeres hulláján.

Öngyilkosság Tokajban fordult elő, hol egy 18 éves fiatal ember revolverrel szíve táján lőtte meg magát.

Új egészségügyi egyén letelepült, 1-ör: dr. Fábry Lajos Terebesen. dr. Szepessy Arnold Sátor-alja-Ujhelyben és dr. Szombaty Málczán

2-ör: T.-Luczon Marusák Mária, Szerencsen Zinktriber Anna s Homonnán Braun Katalin okleveles szülésznők, — megyebeli szülésznő Löwinger Johanna Lasztóczról Sámogyra tette át lakását.

A megyei közkórházban juniushóban ápolattott 51 beteg, azokból gyógyulva elbocsátott 23, javulva 2, gyógyulatlan 1, halálosan nem fordult elő.

A tápszerek vizsgálata Sztropkón foganatosított nagyobb mérvben. hol a beküldött vizsgálati jegyzőkönyv szerint a korcsmák, cukrászdák vendéglő, sörház összesen 15 helyiség vizsgálatot meg, hol kettőben megezesedett vörös bor és téglaveres színű pálinka foglaltatott le; és Varannón, hol 4 mézszárzék vizsgálatot meg, melyeknek az udvarokban találtató vágó helyiségek 8 nap alatt a városon kívül eső helyre közös vágóhidra elhelyeztetni rendeltettek.

Az iskolák közül a zsalobini vizsgálatot meg közegészségügyi szempontból s az tulsufoltnak találtatott

Kuruzslási tetten kaptván Ulitson egy sztropkói illetőségű nő az illető szbirói hivatalnál bejelentetett

Az állategészséget aránylag kedvezőnek mond-

csőbe a korong és az alsó ajtó közé beszorult levegő, fékző gyanánt szolgál, és a vonat mozgása egy, a korongban alkalmazott szelep által tetszés szerint szabályozható.

Az itt elősorolt kísérletek által a légköri levegőnek erőátviteli eszközképpen való hasznosíthatása, mely a St. Germain Percy, London és Kingstown-Dalkey-i légpályáknak roszul sikerülte miatt nem jó hirbe jutott, hitelét mintegy visszaszerezte, és kitűnő mérnökök sok időt s fáradságot fordítottak azon módozatok és intézkedések tanulmányozására, melyek a pneumatikus pályáknak a gyakorlatba bevitelét biztosíthatnák.

Az által, hogy a vonatok továbbmozdisása végett nem egy kis terejű tusakra kívánnak hatni, hanem, hogy a légnék nyomását egy — a járműnek keresztmetszelyét körülfogó — körnek sokkal nagyobb terijére irányozzák, a légnék megszábot sűrítése vagy hígítása által kifejehető erő nemcsak lényegesen növeltetik, hanem mellözve van azon nehézség is, mely a tusak ve etésére szükségelt esőhosszanti hézag szoros elzárásában sok bajt okozott.

Mig a pneumatikus szállító-intézetek tanulmányozása Angliában a fönlemlített telepítéseken folytattatott, a continensen is sok mérnök foglalkozott ugyanazon kérdéssel. Így Bergeron vala az, a lki a leusanne-i pályaudvarnak, ezen város magas fekvésű központjával leendő összeköttetése érdekében, egy légpálya létesítésén elmélkedett és annak építését szorgalmazta.

Ezen pálya 340 méter hosszal lett volna létesítendő és 280 m. hosszú részében minden méterre 160 mm.-el (körülbelül $\frac{1}{6}$ rész) kellett volna emelkednie.

A csőnek keresztmetszelye 5 m. terűt nyújtott volna, Egy 30 lóerejű gép egy gyűjtőbe adta volna kifejtett erejét, mely azt — ha egy vo-

natni, az alvidéken előfordult: 1 lótaknyosság Keszenében és lépfenében elhullott egy marha K. Böcsön, 1 marha Gesztelyben s 24-től 26-ig 11 db. Megyaszón.

A központi állatorvos területén a mult hóban zár alá helyezett láczai rühes lovak meggyógyultak, és a lótaknyosság végett zároltak zár alól felmentek, újabb lótaknyossági eset csak egy fordult elő N.-Rozvágyon. Ennek területén lépjenében Butkán 5 és N.-Mihályban 5 db. szarvasmarha hullott el.

Felvidéki állatorvos területén Horrban 5 lótaknyossági eset fordult elő, a kellő övrendszabályok megtétettek.

Dr. CHYZER KORNÉL,
főorvos.

A sátor-alja-ujhelyi választó-kerület tanító-egyletének alapszabályai.

1. §. Az egylet czime.

A sátor-alja-ujhelyi választó-kerület tanítói egylet alkottak s czime lesz: „S.-a-ujhelyi választó kerületi tanító-egylet.“

2. §. Az egylet czélja.

Az egylet czélja kölcsönös eszmecserék által oda működni, hogy ezek alapján a nevelés és tanítással foglalkozó egyének a nevelés és oktatás terén a mai kor követelményeinek színvonalára emelkedjenek s az így szerzett ismereteiket gyakorlati életük kihatása körében érvényesítsék; s ezeken felül a kebelbeli összes népiskolákban, a tanítás tárgyára és módszertanára nézve törvényszabta egyöntetséget hozni be.

3. §. Az egylet tagjai.

Az egylet rendes, pártoló és alapító tagokból áll. Rendes tagja lehet az egyletnek minden e választó-kerület területén működő tanító és nevelő, vallás, nem és nemzetiségei tekintet nélkül. Pártoló és alapító tagja lehet az egyletnek minden e választó-kerület területén lakó feddhetlen jellemű honpolgár, ki az egylet czélját szellemi vagy anyagi tekintetben előmozdítja.

4. §. A rendes tagok kötelességei.

Az évenként összehívandó két rendes közgyűlésen pontosan megjelenni minden rendes tag kötelessége. Akadályoztatása esetén a meg nem jelenését vagy meg nem jelenését az elnökkel előlegetesen, illetve utólagosan alapos okokkal igazolni köteles. Ha hogy azonban egy rendes tag elmaraadását igazolni nem tudná, 1 o. e. forint bírsággal büntetetik.

Az évi 1 forintban megállapított tagsági díjat a tavaszi közgyűlés alkalmakor tartozik az egylet pénztárába pontosan befizetni.

natot lett volna fölfelé hajtandó — megfelelő rövid idő alatt kiszolgáltathatta volna. A levegőnek összeszorítása körülbelül $\frac{1}{20}$ -rész légnyit tulyomásra. a 12 tonna súlyt meg nem haladó omnibuszfajta kocsikból képzendő vonatok elég gyors hajtására elegendő lett volna.

Ha ezen pálya csak 5 m.-nyi csekély keresztmetszelyével a pályafő és város közötti helyi szolgálatnak eleget tehetett volna is, mégsem lehetne ezen csekély keresztmetszelyét két közönséges vaspálya összekötésére ajánlani, mert a közönséges járúletszerek ily szűk csövön át nem férnének s e miatt átrakodások válnának szükségessé.

A felső olaszországi pályák volt építési igazgatója Daigremont, ide vonatkozó tervezetében messzebb ment minden e téren eddig történetnél. Ő elismerte, hogy szükséges oly tágas szelvény, melyen mindennemű járművek átférhessenek hogy az átkelő forgalom átrakodás nélkül lehetséges legyen, s ez okból a csőnek 4.6 m. átmérőt, tehát 16.6 m. terűt adott. A levegő sűrítésére vagyis a vonat tovahajtására szükséges erőt, a mennyire csak lehet a hegyszorulatokban többnyire bőven folyó víztől vélte megszereshetőnek.

Daigremont a légpályák kérdését egy általa közzétett füzetben igen behatóan ismertette.

Habár a Daigremont által a csőnek adandó keresztmetszely-alak az üzlet-járművek átkelő forgalmát megengedi s ezáltal számításai szerint gazdaságos üzlet folytatható, fönmarad mégis egy a pálya rendszerétől független hátrány, t. i. annak szükségessége, hogy a pályát igen magas hegytájakra kell fölvenni. Egy légpálya-alagnak segéd gépeivel együtti elkészítése aránylag igen nagy költségbe kerül, és ezt a pályavonalnak, melyet $\frac{1}{12}$ — $\frac{1}{8}$ rész lejtéssel lehet vezetni, lényeges megrövidítése csak részben pótolhatja ki.

5. §. A rendes tagok jogai.

1. Az egylet közgyűlésén minden rendes tag személyes szavazati joggal bír.
2. Tisztújítás alkalmával választó és mindenemű tisztségre választható.
3. Az egylet ügyvitelét megtekintheti.
4. Az egylet elé akár szóval, akár írásban indítványokkal s panaszokkal járulhat.

6. §. A pártoló tagok kötelességei.

A pártoló tagok az általuk felajánlott évi járulékot tartoznak még a belépési év folyamán az egylet pénztárába befizetni.

Tagságuk időtartama kilépésükig tart.

7. §. A pártoló tagok jogai.

- a) A közgyűlésen minden pártoló tag személyes szavazati joggal bír.
- b) Tisztújítás alkalmával választó és elnökségre, valamint választmányi tagul is választható.
- c) Az egylet ügyvitelét megtekintheti.
- d) A közgyűlés és választmány elé szóbeli vagy írásbeli indítványokkal járulhat.

8. §. Az alapító tagokról.

Alapító tagja lehet az egyletnek mindaz, aki a 3. §-ban előírtakhoz képest az egylet pénztárába egyszer s mindenkorra 10 osztr. ért. forintot befizet.

Jogai ugyanazok, mik a pártoló tagokra nézve a 7. §-ban előírják.

Kötelességeit az egylet nem szabja meg. Tagsága élethossziglan, illetve önkéntes kilépéséig tart.

9. §. A közgyűlésről.

A közgyűlést az egylet rendes, pártoló és alapító tagjai alkotják.

Rendes közgyűlés minden évben kétszer és pedig mindig április és szeptember hónapok első felében Sátoralja-Ujhelyben tartatik.

A rendes közgyűlést az egyleti elnök egy hónappal előbb körlevelé útján hívja egybe; sürgős esetekben azonban, valamiut, ha 10 egyleti tag kívánna rendkívüli közgyűlést is hívhat egybe.

A közgyűlést egybehívó körlevelé azonkívül a Sátoralja-Ujhelyben megjelenő „Zemplén“ és a „Néptanítók lapja“ című lapokban ugyancsak egy hóval előzőleg közzétetik.

A közgyűlés hatáskörébe tartozik:

1. A múlt évi számadás megvizsgálása és az eredményhez képest a pénztárnok felmentése vagy elmarasztalása.
  2. Az évi költségvetés megállapítása.
  3. A választmánytól hozzá felebbezett ügyekben végleges határozathozatal.
  4. Minden az egyletet érdeklőleg benyújtott indítványok feletti tanácskozás és határozás.
  5. Az egylet tisztikarának és választmányának három évre titkos szavazattal megválasztása.
  6. Az alapszabályok megváltoztatása, módosítása feletti határozás, mely határozat, azonban csak felsőbb jóváhagyás után lép hatályba.
  7. Bizonyos módozat szerint kitűzött paedagogiai, didacticai és módszertani kérdések megvitatása és a megállapodott vélemény határozati kimondása.
  8. A közgyűlési határozatok csak akkor érvényesek, ha legalább fele a rendes tagoknak jelen van.
  9. Érvényes határozat hozatalára a jelen levő tagok általános szótöbbsége szükségeltetik.
  10. Az egylet feloszlása iránti határozat hozatal végett új közgyűlés összehívásának elrendelése s határidejének megállapítása.
  11. A közgyűlésen tárgyalandó ügyeket és tartandó előadásokat az ezt megelőző választmányi gyűlés fogja meghatározni és ez okból elkerülhetlennek mutatkozik, miszerint minden előterjesztendő indítvány vagy javaslat előbb írásban jelentessék be a választmányi gyűlésnek, valamint, hogy minden szóнок ugy magát, mint az általa tartandó paedagogiai előadásokat előre bejegyeztesse.
  12. Minden tárgy, melynek értekezése sürgősnek nem találtatik, csak akkor jöhet tárgyalás alá, ha reája sor kerül.
  13. Indítványok vagy javaslatok, melyek elfogadása vagy mellőzése a szavazat többségtől föltételeztetik, az ezen tárgyak feletti szavazási eredményt is az elnök tartozik közzétenni a szóban levő vita után.
  14. A tudományos előadások és didacticai tárgyalások eredményét szintén az elnök adja röviden elő a vita végével és ha az egyhangulag elfogadtatik, a jegyzőkönyvbe fog beiktattatni.
- A közgyűlésen a választmány és tisztviselők kijelölését egy a közgyűlés kebeléből kiküldött 3 tagu bizottság eszközli; valamint a számadások felülvizsgálata is egy ugyanily módon választott bizottság által történik.
- Ezeken felül az első közgyűlésnek, mely ezen

alapszabályok felülvizsgálata s az egylet megalakítása végett fog egybehívati, kötelessége leendő az alapszabályok felsőbb helyeni jóváhagyás iránt intézkedni. Minden közgyűlésről jegyzőkönyv vétetik fel, mely a közgyűlés elnöke s két e célra kiküldött tag által hitelesítettik.

(Vége köv.)

HETRŐL-HETRE.

(Hír és vegyes rovat.)

Megkerestettünk a következő sorok közlésére: Tekintetes Szerkesztő ur! A J.-nak a „Zemplén“ f. hó 10-iki számában előadott esetére vonatkozólag sziveskedjék a következő helyre igazító sorokat becses lapja legközelebbi számába fölvenni. A J. a sárospataki népbank mint szövetkezet igazgatóságának nem elnöke, hanem igen hosszú időn keresztül a sárospataki népbanknak egész a f. év elejéig elnöke volt. És nem is hűtelen kezeléssel lett vádolva, hanem azzal, hogy ő mint a sárospataki ref. főiskolának 1876-ban közigazgatója s ily minőségben helyettes jog- és jószágigazgatója a nevezett főiskolának a sárospataki népbanknál betétre elhelyezett tőkét közlő egy tekintélyes töké összeget az illető betéti könyvecske előmutatása mellett a népbank pénztára által kifizettetett, s ezt a főiskola pénztárába be nem szolgáltatva volna. Végre a sárospataki népbank mint szövetkezet a főiskolával együttesen nem emelte A. J. ellen a letartóztatásra okul szolgáló vádat, hanem egymaga a sárospataki ref. főiskola. Tisztelettel Nemes Ferencz, a sárospataki népbank mint szövetkezet igazgatóságának elnöke.

Az uzsora-törvény e hó elejével életbe lépett. Juliushó 1-ső napjától 8-nál nagyobb perczentet venni törvényesen nem szabad. A törvény életbeléptének hatása nem csak a nevezett nappal, de már korábban is nyilvánult. Igen sok töké lett felmondva, hol az adó a törvény kedvezményét igénybe venni készült és igen sok per megindítva csak azért, hogy a kikötött magasabb kamat, itélet vagy egyezés által egyelőre biztosítsassék. További hatása leendő, hogy az így behajtott s többi 8°/₁₀₀-nál magasabban el nem helyezhető magán töké elhelyezést fognak keresni és a jövedelmezni látszó befektetések minden neme és ága kilesz próbálva. Földbirtok, iparvállalatok pénzüntézetek részvényei értékben mind emelkedni fognak, a kereskedelmi üzletnek különösen azon ága, mely a föld terményeinek összeszedése és nagybani tovább adásával foglalkozik, hasonlóképp lendületet nyerend.

A pataki-utca burkolását, mely pár év előtt 10 ezer forintba került, szedik föl, s a rengeteg nagy köveket elaprózva, újra burkolják. E munkálat eredménye bizonyára kielégítőbb lesz az eddiginél, de ily nagy forgalmi ponton ez sem fogja sokáig kiállani a dicsőséget. Makadamirozni célszerűbb lett volna, mert a burkoláshoz szükséges jó anyagnak híjjával vagyunk, míg a borításhoz megkívántató törmelék a bárri és ladmoczi mésztartalmu közetektől könnyen előállítható lett volna.

Nem kis feltűnést és megbotránkozást okozott f. hó 14-én a főpiacon egy kevésbé ismert korszob nő kiabálása és sértegetései. Kérdésekre, hogy kit illet mindez, azt válaszolá, hogy fiauat K. gymn. tanárt. Mi, kik az illető tanárt már pár éve ismerjük, nem kis megbotránkozással hallottuk a cifra czimeket, annál is inkább, mert őt mindenkor derek, komoly embernek ismertük. S midőn megtudtuk, hogy az illető nő csakugyan K. tanár ur anyja, őt betegnek gondoltuk, mert föl nem tehető, hogy egy anya gyermekét, kit ő nevelt, a nyilvánosság előtt oly czimekkel tiszteljen meg, mint a minőket halottunk. Hisz neki érdekében állna, ha azok valók volnának is, takarni, Gyánításunkban nem csalódtunk, mert mint a közelebb állóktól értesültünk, a háznál mindent törni és zuzni akart, s ettől visszartartókat pedig ütni s lökdödni kezdte, úgy hogy mindnyájan menekültek előle. Különben a múlt hóban is voltak visioi, s ugyanekkor futni akart, s a házbelleknek alig sikerült visszatartani; a segítségül hívott orvost is bántalmazta, ki őt a kórnázba szállíttatni javalta, de ez nem történt, mert rövid idő alatt rohamai megszüntek. Ugy látszik tehát, hogy a baj időszaki.

A tarzali m. kir. vinczellér képezdebe, a nyilvános osztályozó vizsgálatok augusztushó 10-től 14-ig tartatnak meg, az ünnepélyes zárvizsga pedig 15-én a midőni 7 harmad éves növendék végzi az intézeti tanfolyamot, kik méltányos díjjazásért, gyümölcsészeti, szőlőszeti és pincze kezelői állást készek elfogadni. Az e tekintetbeni tudakozódásokra bővebb felvilágosítással kétségesen szolgál az intézeti igazgatóság.

Ugyan csak a fentnevezett intézetben, az 1877. október 15-én kezdődő új tan folyamra 8 ál-

lam költségen tannló felvételére pályázat nyittatik. Felvételére kellekek:

1. A 16 évet betöltött életkort igazoló kereszt levél.
  2. Erős, egészséges test alkatot és védhímlővel be oltást igazoló orvosi bizonyítvány.
  3. Az elemi iskolák sikeres bevégezését igazoló iskolai bizonyítvány.
  4. A községtől kiállított jó erkölcsi bizonyítvány.
  5. A szülők, vagy gyámok írásbeli nyilatkozata, hogy az illető tanuló, az intézetet a tanfolyam bevégeztéig elnem fogja hagyni.
- A fent elősorolt bizonyítványokkal felszerelt kérvények augusztushó 15-éig az igazgatósághoz beküldendők, a honnét a fel vagy felnem vételről az illetők szeptemberhó 10-éig értesítettnek.
- A felvett tanuló tartozik magát fehér és egyéb ruhával, valamint írószerekkel is kellőleg ellátni és október 15-én az intézetbe belépni.
- A magy. kir. vinczellér képezde igazgatóságól.

Tarzalón. 1877. július 10-én.

Szabó Lajos, igazgató.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:

BORÚTH ELEMER.

Biztosítási felhívás.

A legközelebb lefolyt több sanyaru évek után, melyekben mostoha és rosz termések által oly keményen sujtattunk, végre azon szerencsés helyzetbe jutánk, miszerint jó és bőtermésre van biztos kilátásunk.

Ösztönöztetve ezen valóban szerencsés körülmény által, miután a pusztító tűz elem mind azt, amit a természet és gondviselés az idén oly bőven adott egy, véletlenség vagy vigyázatlanság által tökéletesen semmivé teheti, s így annak pusztító hatása ellen csupán a biztosítás képes megnyugtatón aziránt, hogy ha csapás látogatna is meg bennünket, vagyunk elvesztésével származó szerencsétlenség kárpótolva lesz: a „Victoria“ biztosító társaság alólirt főügynöksége szabadságot vesz magának a n. é. gazdaközönséget szabadban álló vagy épületekben elhelyezett szalmásgabna és takarmány készleteit tűzkár elleni biztosítására a legjutányosabb díjtételek mellett tisztelettel felhívni.

Az általam képviselt „Victoria“ biztosító társaság fennállása óta kárait gyorsan és lelkiismeretes méltányossággal rendezte s több mint 5 millió kártérítést fizetvén már a magyar gazdaközönségnek, ezután is igyekezni fog a n. é. gazdaközönség pártfogását minden irányban kiérdemelni.

Kelt S.-a.-Ujhely, 1877. július 6.

Rátz Bertalan,

a „Victoria“ biztosító társaság főügynöke.

Haszonbérlet.

Nm. báró Jósika János ur szomotori uradalmához tartozó s alább jegyzett tagosított rész-birtokok együtt vagy külön-külön, — jövő 1878. évi ápril 1-ső napjától, hat, — esetleg több évekre haszonbérbe adandók; — jelesen;

1. Nagy-Kövesden, mintegy ezer holdnyi kiterjedésű majorsági birtok, gazdasági épületekkel, nagy- és kis-kövesdi korcsma jövedelemmel.

2-or: Lukán, 1260 holdnyi majorsági birtok, italmérsi joggal.

3. Ladmoczon 135 hold majorsági birtok, és 30 kapás szőlő.

4. Czigádon 850 holdnyi majorsági birtok, 1878-ik január 1-től, a haszonbérleti feltételek iránt értekezni lehet S.-a.-Ujhelyben Bessenyey Gábor meghatalmazottal.

2—3.

Haszonbérleti hirdetés.

Herczeg Windischgrätz Lajos uradalmi igazgatósága részéről ezennel körhírre tétetik, miszerint S.-a.-Ujhely városában fekvő ugynevezett Splényi curia minden épületeivel s italmérési joggal 1878. évi január 1-től három évre bérbe fog adatni.

Az uradalom feltételeit közli és a bérleti szándékozók ajánlatait elfogadja S.-a.-Ujhelyben: Ambrózy Nándor, uradalmi ügyvéd; Sárospatakon: Boros Gyula, urad. igazg. tisztartó.

Másod árverési hirdetés.

A sátoralja-ujhelyi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy Weinberger Jakabnak 11000 frt és 7000 frt követelése kielégíthetése végett az adós Bartosi Knezsek Ferencz és Knezsek Francziska nevében állott, de időközben a végrehajtás folyama alatt Wachter Chaimné szül. Schnekhalter Emma nevére felében tulajdonjogi bekebelezéssel, felében előjegyzéssel átírt kis-kövesdi 31. 32. számú telekkönyvi nemesi birtok 21875 frt becsár mellett, a nagy-kövesdi 1. 34. 233. számú telekkönyvi nemesi birtok 128465 frt becsár mellett, a n.-kövesdi 3. 39. 42. 45. 47. 48. 103. 104. és kis-kövesdi 3. számú tjkönyvi curialis zsellérségi birtokjutalék egyenként 50 frt becsár mellett a f. 1877. évi augusztus 7-én mint második árverési határnapon reggeli 9 órakor kezdendő szükség esetében a következő napokon N.-Kövesd helységében folytatandó nyilvános birói árverésen esetlegesen a becsáron alól is eladatni fog, mire a venni szándékozók oly kijelentéssel hivatnak meg, hogy bánatpénzül a becsár tiz száztólját kell készpénzben vagy árfolyam szerint hasonértékű állampapirban letenni, és hogy a többi árverési feltételek a telekkönyvi irodában vagy az árverés foganatosításával megbízott Ujfalussy End. bírósági végrehajtónál megtekinthetők.

Kelt a s.-a.-ujhelyi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóságnak 1877. évi július 2-án tartott üléséből.

Biringer,
kir. tvszéki jegyző.

Br. Fillenbaum,
kir. tvszéki elnök.

Pályázat.

Zemplénmegye sátoralja-ujhelyi járásban következő körorvosi állomások betöltendőik lévén, azokra ezennel pályázat nyitattik.

1. A s.-n.-pataki kör 9868 lakossal, székhely S.-N.-Patak, 400 frt évi rendes fizetéssel a következő községekkel: S.-N.-Patak, S.-K.-Patak, Petrahó, Józseffalva, Vég-Ardó, — Trauczonfalva, Károlyfalva és M.-Hotyka.

2. Velejtei orvosi kör 7789 lakossal, székhelye Velejte, 500 frt évi rendes fizetéssel, s következő községekkel: Velejte, Gercsely, R.-Bányácska, Hosszuláz, Vitány, Csörgő, N. Toronya, K.-Toronya, Legenye, Mihalyi, Lasztócz, Nagy-Kázmér, Kolbása és Barancs.

3. Czékei orvosi kör 9851 lakossal, székhelye Czéke, 500 frt évi rendes fizetéssel a következő községekkel: Czéke, Imreg, Szürnyeg, M.-Jesztreb, Borsi, Szöllöske, Csarnahó, N.-Bári, K.-Bári, Ladmacz, Zemplén, Garany, B.-Ujlak, Kásó és Kiszte.

Megállapított díjak: Rendszerért, ha a beteg az orvoshoz akár a székhelyén, akár másutt a körben maga jön 20 kr. Látogatás nappal 30, éjjel 60 kr., távozási pótdíjjul a beteg által természetben kiszolgáltató fuvaron kívül mértöldenkint 30 kr. A halottkémi teendőkért, a melyeket a székhelyén teljesíteni tartozik, külön díjaztatik 20—40 krig.

A kötelezettségeket az 1876-iki közegészségügyi törvényzikk szabja meg.

Fenti rendes fizetésen felül ajánlanak még egyesek következő évi járadékot következő kötelezettségeikért:

A velejtei körorvosnak méltóságos gróf Andrassy Aladár ur velejtei uradalmi cselédjei gyógyításáért szabad lakást és évenként 8 öl tüzi fát és ugyan ő a közeli Hardicsa községbeli gazdasági cselédsége gyógyításáért későbbben megállapítandó tisztelékét.

A pályázni kívánók felhivatnak, hogy szabályszerűen felszerelt folyamodványaiakat alólírotthoz f. évi augusztus 1-éig küldjék be, mert a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

Kivánatra a választásra kitűzendő határnapok ideje érdeklétekkel korán közöltetni fog. S.-a.-Ujhely, 1877. évi júniushó 20-án.

Héricsz Márton,

járási szolgabíró.

Pályázat.

Zemplénmegye nagy-mihályi járásban három körorvosi állomás lévén betöltendő, azokra ezennel pályázat nyitattik.

Az első körorvosi állomás székhelye Málca a következő községekkel: Néspest, Abara Petrik, N.-Ráska, K.-Ráska, Málca, Márk, Kácsánd, Falkus, Berettó, Lazony, Hegyi, Szalók, Deregnő, Butka, Dubróka, Szelepka és Gatály, — összesen 12830 lakossal; évi fizetés 500 frt o. é.

A második körorvosi állomás székhelye Vásárhely a következő községekkel: K. és N. Csebb, Füzessér, Sámogy, Lask, Krasznócz, A.-Körtvélyes, Rákócz, Morva, Vásárhely, Bánócz, Pazdics, Szuha, Leszna; összesen 10079 lakossal, évi fizetés 500 frt o. é.

A harmadik körorvosi állomás székhelye Nagymihály a következő községekkel: Nagymihály, Lasztómer, Mocsár-Petrócz, Topolyán, Izbugya, Nátafalva, Örmező, L.-Volya, Sztankócz (puszta) Sztára, Oreszka, Krivostyán, M.-Csemernye. Összesen 12,903 lakossal. évi fizetés 400 frt o. é.

Valamennyi körorvosnak fentebb kiírt fizetésén felőli javadalmazása a megyei szabályrendelettel következőkben állapított meg.

Rendelésekért, a) ha az orvoshoz a beteg maga jön, akár székhelyén, akár a körhöz tartozó bármely községben 20 kr.

b) Látogatásért a beteg által természetben kiszolgáltató fuvaron kívül, mértöldenkint 30 kr., pótdíj a látogatásért és pedig nappal 30 kr., éjjel 60 kr. jár.

c) A halottkémi teendők teljesítéseért fejenként külön 30 kr. díj jár.

A körorvos kötelességeit 1876-ik évi XIV. közegészségi törvény írja elő.

Felhivatnak ennél fogva a pályázni szándékozók, miszerint szabályszerűen felszerelt bélyeggel ellátott kérvényeiket alól jelzett hivatalomhoz f. év augusztus 1-ig annál bizonyosabban adják be; mert a netalán ezen időn túl érkezők figyelembe vétetni nem fognak.

A körorvosok választására a ugusztushó folyamára kitűzendő határnapok folyamodókkal kivánatra alkalmas uton közöltetni fognak.

Berettón, 1877. júniushó 8.

Kazinezy János,

szolgabíró.

<p>Mattoni-féle BUDAI KIRÁLY- KESERÜVIZ</p>	<p>MATTONI ÉS WILLE, BUDAPESTEN <i>budai keserűsósforrásoknak tulajdonosai.</i></p>
--	--

A „Zemplén“ könyvnyomdája,

mely a legujabb metszetű betűkkel van felszerelve;

az előrehaladt izlésnek megfelelőleg készít mindennemű nyomtatványt:

**Látogató-jegyeket,
báli meghívókat stb.**

**szines alapnyomatokkal
vagy anélkül a legjutányosabb áron.**

Vidéki megrendelések 24 óra alatt teljesítettnek.